

Luonnos 13.6.2022

Laki valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030, 10.6.2022 versio

Säädösluonnokset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään valtion talousarvioon vuosina 2024-2030 otettavien tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen vuosittaisesta yhteismäärästä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa Tilastokeskuksen vuosittain julkaisemassa virallisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilastossa tarkoitettua toimintaa.

2 §

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus valtion talousarviossa vuosina 2024-2030

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan valtion vuosien 2024-2030 talousarvioissa tarkoitettujen valtuuksien ja sellaisten määrärahojen, joita ei oteta talousarvioon siihen aiemmin otetun valtuuden käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseksi, määrää lisätään tasaisesti vuosittain valtiovarainministeriön vuosien 2024 ja 2028 talousarvioesityksiä varten laatimien talousennusteiden perusteella siten, että valtuuksien ja määrärahojen määrä vuonna 2030 vastaa 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Valtioneuvosto seuraa julkisten ja yksityisten tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen kehitystä. Valtuuksien ja määrärahojen vuosittaiset korotukset voidaan tehdä 1 momentissa säädettyä pienempinä, jos yksityisen sektorin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat vähemmän kuin kaksi kolmasosaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaismenoista Tilastokeskuksen kolmen uusimman vuositilaston keskiarvon mukaan. Korotuksen vähentämisen sijaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettuja valtuuksia ja määrärahoja voidaan kohdentaa uudelleen tavalla, jonka arvioidaan edistävän yksityisen sektorin tutkimus- ja kehittämistoimintaa tehokkaammin.

3§

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskeva monivuotinen suunnitelma

Valtioneuvosto hyväksyy kerran vaalikaudessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskevan suunnitelman seuraavalle kahdeksalle vuodelle. Valtioneuvosto voi tarpeen mukaan tarkistaa suunnitelmaa, jos tutkimus- ja kehittämistoiminnan valtionrahoituksen määrää vähennetään olennaisesti tai kohdennetaan olennaisesti toisin 2§:n 2 momentin perusteella.

Suunnitelmassa esitetään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiojärjestelmän nykytila ja järjestelmää koskevat tavoitteet sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen päälinjaukset.

4§

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1.1.2023 ja on voimassa 31.12.2030 asti.

Yksityiskohtaiset perustelut

1§ Soveltamisala. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan laissa säädetään vuosina 2024-2030 valtion talousarvioon otettavien tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen vuosittaisesta yhteismäärästä. Kunkin vuoden T&K-rahoitukseen luetaan kyseisenä vuonna rahoituspäätöksiin käytettävissä oleva rahoitus. Useimpien erien osalta kyse on talousarvion määrärahoista, mutta merkittävä osa budjetoidaan valtuuksina. Valtuusmenettelyssä voidaan budjetointivuonna sitoutua menoihin, joista aiheutuu menoja eli määrärahatarpeita myöhempinä vuosina. Valtuuksina budjetoidaan mm. Suomen Akatemian ja Business Finlandin avustukset. Valtuuksien määräraha-vaikutukset jakautuvat talousarviossa kyseisen vuoden lisäksi myös tuleville vuosille, kun avustuspäätösten mukaiset menot maksetaan tuensaajalle. Esimerkiksi Business Finlandin valtuuksien käytöstä aiheutuvat maksatukset, jotka budjetoidaan arviomäärärahoina talousarviossa, voivat jaksottua 5 vuodelle ja Suomen Akatemian 7 vuodelle. Ne instrumentit, joita ei budjetoida valtuutena, budjetoidaan useimmiten siirtomäärärahana. Siirtomäärärahaa saa käyttää usean vuoden aikana. Esimerkiksi vuodelle 2023 budjetoitava 3-vuotinen siirtomääräraha on käytettävissä vuosina 2022-2024. Valtuusbudjetoinnin vuoksi T&K-rahoituspäätösten määräraha-vaikutukset ilmenevät valtion talousarviossa suurelta osin viiveellä. Laki määrittäisi tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettua valtion rahoituksen kokonaismäärän, mutta se ei säätelisi rahoituksen kohdentumista eri instrumentteihin. Kohdentaminen eri momenteille niiden valtuuksiin tai määrärahoihin tapahtuisi 3 §:ssä määriteltävän tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen suunnitelman ohjaamana julkisen talouden suunnitelman ja talousarvion laadinnan yhteydessä.

Pykälän toisessa momentissa säädettäisiin tutkimus- ja kehittämistoiminnan määritelmästä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla tarkoitettaisiin tässä laissa Tilastokeskuksen vuosittain julkaisemassa virallisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilastossa tarkoitettua toimintaa. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yleisesti käytössä oleva määritelmä perustuu tilastointiin. Kansallinen tilastoviranomainen Tilastokeskus tilastoi tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Tilastokeskuksen tutkimus- ja kehittämistoimintatilasto kuvaa tutkimuksen ja kehittämisen henkilöresursseja, toiminnan menoja ja rahoitusta. Tilaston tuotannossa sovelletaan tilastolakia (280/2004).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2152 Euroopan yritystilastoista ja kymmenen säädöksen kumoamisesta yritystilastojen alalla luo yhteisen kehyksen yritystilastojen tuottamiseen eri aloilla, mukaan lukien tutkimus- ja kehittämistoiminta (sekä innovaatiot). Lisäksi Euroopan tutkimusta ja kehittämistä koskevista tilastoista säädetään tarkemmin Euroopan komission täytäntöönpanoasetuksissa:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1197/2020 Euroopan yritystilastoista ja kymmenen säädöksen kumoamisesta yritystilastojen alalla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2152 nojalla vahvistettavista teknisistä määrittelyistä ja järjestelyistä (koskien tiedonkeruuta vuodesta 2021 lähtien).

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 995/2012 yhteisön tiede- ja teknologiatilastojen tuotannosta ja kehittämisestä tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o

1608/2003/EY täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä (koskien tiedonkeruuta vuoteen 2020 saakka)

EU-säädösten mukaisesti Tilastokeskuksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan määritelmä perustuu OECD:n Frascati-käsikirjaan. Asetuksessa (EU) N:o 1197/2020 tutkimus- ja kehittäminen määritellään OECD:n Frascati-käsikirjan mukaisesti (asetuksen liite 4, D. T&k-panokset). Frascati-käsikirja on kansainvälisesti tunnustettu metodologia t&k-tilastojen keräämiseksi ja hyödyntämiseksi. Käsikirjassa on peruskäsitteiden määrittelyitä, ohjeistuksia tiedon keruuta varten sekä luokitteluja t&k-tilastointitarkoituksiin. Tuorein OECD:n Frascati-käsikirja on vuodelta 2015.

Tilastokeskus määrittelee T&K-toiminnan seuraavasti: ”Tutkimuksella ja kehittämisellä (t&k) tarkoitetaan yleisesti luovaa ja systemaattista toimintaa tiedon lisäämiseksi ja tiedon käyttämistä uusiin sovelluksiin.” Määritelmän mukaan tutkimus- ja kehittämistoiminnan tavoitteena on jotakin olennaisesti uutta.

T&k-toiminta on ominaisuuksiltaan uutta tietoa tavoittelevaa, luovaa, onnistumisen suhteen epävarmaa, systemaattista ja tuloksiltaan siirrettävissä olevaa ja/tai toisinnettavaa. Kaikkien viiden kriteerin on täyttyvä, jotta toimintaa voidaan kutsua t&k-toiminnaksi.

- Uutta tietoa tavoittelevaa: t&k:n tavoitteena on tuottaa uutta tietoa ja uusia tuloksia. Pelkkä olemassa olevan tiedon soveltaminen uusien ratkaisujen, tuotteiden, prosessien tai menettelytapojen kehittämiseksi ei ole tutkimus- ja kehittämistoimintaa.
- Luovaa: t&k-toiminnalle tunnusomaista on luovuus, ongelmanasettelu, uudenlaisten käsitteiden ja hypoteesien testaaminen. Tuotteiden, prosessien, käytänteiden tai mallien rutiininomainen uudistaminen tai kehittäminen ei ole t&k-toimintaa.
- Onnistumisen suhteen epävarmaa: t&k-toiminnalle on tunnusomaista epävarmuus sekä toteutuvien tulosten että tarvittavien resurssien suhteen.
- Systemaattista: t&k-toimintaa suoritetaan suunnitelmallisesti ja sen toteutusta seurataan. Toiminnan tarkoitus on määritelty ja siihen on kohdennettu suunnitellut resurssit. T&k-toiminta on usein organisoitu projektiksi, mutta se voi olla myös yhden henkilön tai ryhmän suorittamaa tavoitteellista toimintaa.
- Tuloksiltaan siirrettävissä olevaa ja/tai toisinnettavaa: t&k-työn tuottama tieto ja tulokset ovat toisinnettavia ja siirrettävissä.”

T&k-toimintaa voi toteuttaa erilaiset toimijat ja organisaatiot ja se kattaa seuraavia toimintoja:

- Perustutkimus, jolle on tunnusomaista uuden tiedon tavoittelu ilman välitöntä käytännön sovellusta. Perustutkimusta on esimerkiksi ominaisuuksien, rakenteiden, syy- ja seuraussuhteiden analyysit, joiden tavoitteena on uusien hypoteesien, teorioiden ja lainalaisuuksien muodostaminen, todentaminen ja selittäminen.
- Soveltava tutkimus, jossa tavoitteena on jokin uuden tiedon avulla toteutettava käytännön sovellus. Pyrkimyksenä voi olla esim. sovellusten etsiminen perustutkimuksen tuloksille tai uusien menetelmien ja keinojen luominen tietyn ongelman ratkaisemiseksi.
- Kehittämistyö, jolla tarkoitetaan tutkimuksen tuloksena ja/tai käytännön kokemuksen kautta saadun tiedon käyttämistä uusien tuotteiden, prosessien tai menetelmien aikaansaamiseen tai olemassa olevien olennaiseen parantamiseen.”

Lain soveltamisen kannalta on tärkeää, että lakia sovellettaessa käytettävä tutkimus- ja kehittämistoiminnan määritelmä on yhteneväinen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilastoinnin kanssa. OECD:n Frascati-käsikirjaa voidaan pitää pehmeän sääntelyn (soft law) tyyppisenä oikeusohjeena. Käsikirja on käytännössä maailmanlaajuisesti sekä tilastoviranomaisten että TKI-politiikkatoimijoiden hyödyntämä työkalu.

2§. *Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus valtion talousarviossa vuosina 2024-2030.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin vuosien 2024-2030 valtion talousarvioissa tutkimus- ja kehittämistoimintaan tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen määrästä. T&K-toiminnan määrärahoista huomioitaisiin vain ne, joita ei oteta talousarvioon aiemman valtuuden käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseksi. Toisin sanoen mukaan ei laskettaisi aiempien vuosien talousarvioiden valtuuksien maksatuksista aiheutuvia määrärahoja, sillä kyseiset valtuudet on huomioitu T&K-toiminnan rahoituksessa sinä vuonna, jona ne on otettu talousarvioon. Valtuuksien ja määrärahojen määrää lisättäisiin tasaisesti vuosittain. Tällä tarkoitetaan sitä, että vuoden 2030 rahoitustasoon vaadittava rahamäärä jaettaisiin euromääräisesti tasaisesti vuosille 2024-2030. Euromäärät voisivat kuitenkin muuttua myöhemmissä tarkistuksissa, jolloin loppuvuosien euromäärät saattaisivat olla erisuuruisia kuin alkuvuosien. Lisäysoikeuden laskennassa käytettäisiin valtiovarainministeriön vuosien 2024 ja 2028 talousarvioesityksiä varten laatimia talousennusteita. Lisäysten tulisi johtaa siihen, että valtuuksien ja määrärahojen määrä vuonna 2030 vastaisi 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Suomen tavoitteena on pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaan nostaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot neljään prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. Julkisen sektorin osuus 4 prosentin T&K-tavoitteesta on kolmannes eli 1,33 %. EU:n vuonna 2002 asettamien ns. Barcelonan tavoitteiden mukaan T&K-menoista 2/3 pitäisi tulla yksityiseltä sektorilta ja loput 1/3 julkiselta sektorilta. Tästä osuudesta valtaosa eli 90% kohdentuu valtiolle, joten valtion T&K-rahoituksen tulisi olla 1,20 % BKT:sta. Tämä osuus on ollut voimassa 2000-luvun puolivälistä, jolloin pääministeri Matti Vanhasen hallitus asetti ensimmäisen kerran 4 prosentin T&K-tavoitteen. Osuus on vahvistettu politiikkaa suuntaavissa asiakirjoissa, muun muassa tutkimus- ja innovaationeuvoston linjauksissa. Alkuperäinen 4 prosentin tavoite koskee T&K-menoja, mutta tällä lailla säädeltäisiin valtion rahoitusta. Valtiolla ei ole välineitä säädellä T&K-menojen syntymistä, mutta valtion talousarvion kautta on mahdollista määrätä valtion T&K-toiminnan rahoituksesta ja sitä kautta myös myötävaikuttaa myös muun julkisen sektorin ja yksityisten toimijoiden T&K-toimintaan.

T&K-toimintaan tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen lisäysura vuodesta 2024 vuoteen 2030 määriteltäisiin ensimmäisen kerran keväällä 2023 hallituksen viimeiseen julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvän kehyspäättöksen eli ns. teknisen kehyspäättöksen laadinnassa. Lisäysura päivitetäisiin syksyllä 2023, kun laadittaisiin vuoden 2023 talousarvioesitys sekä alkavan hallituksen ensimmäinen julkisen talouden suunnitelma. Vuoden 2023 talousarvion valtuudet ja määrärahat olisivat pohjataso, johon lisättäisiin T&K-toimintaan tarkoitettuja valtuuksia ja määrärahoja tasaisesti joka vuosi siten, että vuonna 2030 saavutettaisiin vuoden 2024 valtion talousarvioesityksen laadintaa varten tehdyllä talousennusteella 1,2 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Rahoituksen tasoa tarkistettaisiin 4 vuoden päästä keväällä 2027 seuraavan hallituksen viimeisen kehyspäättöksen eli ns. teknisen kehyspäättöksen laadinnan yhteydessä. Silloin rahoitusura päivitetäisiin vuosille 2028-2030 käyttäen tuoreinta valtiovarainministeriön talousennustetta. Päivitys tarkistettaisiin vielä syksyllä vuoden 2028 talousarvioesityksen ja aloittavan hallituksen ensimmäisen

julkisen talouden suunnitelman laadinnan yhteydessä. Jos vuotta 2030 koskeva bruttokansantuotteen ennuste muuttuisi keväällä ja syksyllä 2027 tehdyn päivityksen jälkeen, ei vuoden 2030 talousarviossa budjetoitavien T&K-toimintaan kohdennettujen valtuuksien ja määrärahojen summa vastaisi tarkalleen 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, mutta poikkeama eli olisi varmasti suuri, sillä BKT-ennusteissa ei yleensä esiinny suuria muutoksia. Poikkeama voisi merkitä joko yli- tai alibudjetointia suhteessa tavoitteeseen.

Pykälän 2 momentissa valtioneuvosto velvoitettaisiin seuraamaan julkisten ja yksityisten T&K-menojen kehitystä. Seuranta tehtäisiin Tilastokeskuksen tutkimus- ja kehittämistoiminnan vuositilastojen perusteella. Jos havaittaisiin, että yksityisen sektorin tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot ovat vähemmän kuin kaksi kolmasosaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaismenoista kolmen uusimman vuositilaston keskiarvon mukaan, 1 momentissa määritelty valtuuksien ja määrärahojen vuosittainen korotus voitaisiin tehdä pienempänä.

T& K-menojen seuraaminen on tarpeen, sillä rahoituslain avulla tavoitellaan laajemmin Suomen T&K-menojen kehittymistä 4 prosentin tasolle v. 2030. Tavoite edellyttää yksityisen sektorin T&K-menojen nousua n. 2,7 prosentin tasolle yksityisen ja julkisen T&K-menojen suhteen pysyessä viime vuosien tasolla eli 2:1. Jos yksityiset T&K-menot eivät olisi nousseet samassa suhteessa julkisen sektorin T&K-menojen kanssa eli jos ne olisivat suuruudeltaan vähemmän kuin kaksi kolmasosaa T&K-toiminnan kokonaismenoista, voitaisiin valtion T&K-määrärahojen seuraavan vuoden uutta lisäystä tarkistaa harkinnanvaraisen summan verran alaspäin. Tarkistaminen ei vaikuttaisi aiempina vuosina budjetoituun T&K-menojen tasoon eli se ei vähentäisi aiempia korotuksia. Korotuksen pienentäminen on harkinnanvaraista, jotta päätöksenteossa voidaan pyrkiä huomioimaan yksityisen sektorin panostuksiin vaikuttaneita syitä eli esimerkiksi laskusuhdanteen vaikutusta ja pienentämisen vaikutuksia julkisen sektorin toteuttamaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan. Lisäksi on syytä huomioida, että seurantatietoa tutkimus- ja kehittämistiedon kehittymisestä saadaan noin 1-2 vuoden viiveellä. Viralliset T&K-tilastot valmistuvat noin 8 kk tilastovuoden päättymisen jälkeen, joten talousarvioesityksen laadinnan aikaan on käytössä tilastotietoa 2-3 vuotta ennen valmistella olevaa talousarviovuotta. Seurannassa tarkasteltaisiin kolmen uusimman vuositilaston tietoja, joten käytännössä tarkastelua voitaisiin tehdä ensimmäisen kerran silloin, kun käytössä olisi vuosia 2023-2025 koskevat tiedot eli aikaisintaan vuoden 2026 syksyllä.

Lisäksi vaihtoehtona korotuksen pienentämiselle voisi tarkastella T&K-toiminnan rahoituksen uudelleenkohdentamista. Uudelleenkohdentaminen voisi tulla kyseeseen, jos sillä olisi perustellusti mahdollista aktivoida yksityisiä T&K-investointeja tai poistaa yksityisiin T&K-investointeihin liittyviä esteitä.

3§ Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskeva monivuotinen suunnitelma. Pykälässä säädettäisiin tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskevan suunnitelman laatimisesta. Rahoituksen pitkäjänteisyyttä lisättäisiin laatimalla vaalikautta pidempi lakiin perustuva suunnitelma, joka vahvistaisi valtion sitoutumista tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja sen rahoituksen kehittämiseen sekä täsmentäisi rahoituksen käyttöä ja sisältöä. Varsinaiset valtuuksin ja määrärahojen lisäykset ja kohdennukset tehtäisiin osana normaalia talousarvioprosessia. Suunnitelma ohjaisi ministeriöitä ottamaan toiminnassaan ja talousarviovalmistelussaan huomioon suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset.

1 momentin mukaan valtioneuvosto hyväksyisi kerran vaalikaudessa suunnitelman tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen pitkäaikaisesta kehittämisestä seuraavaa kahdeksaa kalenterivuotta

varten. Suunnitelmalla tarkennettaisiin laissa säädettyä sitoutumista tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen lisäämiseen ja luotaisiin tarkempi näkymä siitä, minne rahoitusta käytetään. Valtioneuvosto voisi tarpeen mukaan tarkistaa suunnitelmaa, jos tutkimus- ja kehittämistoiminnan valtionrahoituksen määrää vähennettäisiin 2§:n 2 momentin perusteella olennaisesti tai sitä kohdennettaisiin uudelleen olennaisella tavalla. Suunnitelmaa ei siis olisi tarpeen päivittää, jos rahoituksen muutoksilla ei olisi vaikutusta olemassa olevan suunnitelman linjauksiin.

2 momentin mukaan suunnitelmassa esitettäisiin kuvaus tutkimus- ja kehittämistoiminnan nykytilasta, arvio tulevasta toimintaympäristöstä ja tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevat tavoitteet ja täsmennettäisiin tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä ja sisältöä. Suunnitelman olisi tärkeää sisältää myös ehdotus suunnitelman seurannasta.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen suunnitelma pohjautuisi muun muassa osaamistason noston ja TKI-toiminnan kunnianhimon tason ja lisäämisen tavoitteisiin. Suunnitelmassa ja sen toimeenpanossa noudatettaisiin parlamentaarisen TKI-työryhmän linjaamia TKI-politiikan periaatteita, joita ovat ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys, vipuvaikutus, kokonaisvaltaisuus, kilpailullisuus, vaikuttavuus, tieteen vapaus sekä tutkimuksen ja koulutuksen laatu, yhteistyö, kansainvälisyys, globaalien haasteiden tunnistaminen sekä teknologia- ja toimialaneutraalius.

Parlamentaarisen TKI-työryhmän suosituksen mukaisesti tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen käyttöä koskevassa suunnitelmassa täsmennettäisiin pitkän aikavälin tutkimus- ja kehittämistoiminnan politiikan linjaukset ja sisällöt sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen suuntaamisen peruslinjat. Pitkäjänteiseen rahoitukseen sitoutumisella edistettäisiin toimintaympäristöä, joka houkuttelee kotimaisia ja kansainvälisiä tutkimus- ja kehittämisinvestointeja, osaajia sekä korkeaa arvonlisää tuottavia yrityksiä. Parlamentaarisen TKI-työryhmän raportin mukaan innovaatiomyönteistä toimintaympäristöä tukevat mm. yritysten kannustaminen tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisäämiseen (yksityisen rahoituksen vivuttaminen), investointien suuntaaminen niiden vaikuttavuuden kannalta tehokkaasti, osaamisen ja osaajien riittävyyden varmistaminen sekä osaavan pääoman vahvistaminen. Tärkeää on kehittää TKI-järjestelmää kokonaisuutena sekä kansainvälisen (esim. EU) rahoituksen roolin kasvattaminen. Innovaatiovetoisen yritystoiminnan kannalta tulee huolehtia kasvun edellytyksistä kuten lupamenettelyjen nopeudesta ja laadusta, ulkomaisen osaavan työvoiman saatavuudesta sekä sääntely-ympäristön toimivuudesta ja ennakoitavuudesta. Lisäksi tulee varmistua julkisen talouden tasapainosta

Työ- ja elinkeinoministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö vastaisivat tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksen pitkäaikaisen suunnitelman valmistelusta. Valmistelun tueksi voitaisiin perustaa parlamentaarinen työryhmä. Valmistelussa tulisi tehdä yhteistyötä myös muiden keskeisten ministeriöiden ja viranomaisten, tutkimus- ja innovaationeuvoston sekä sidosryhmien kanssa.

Pitkäaikaista toiminnan ja rahoituksen suunnittelua on tehty muillakin toimialoilla. Yksi esimerkki lakisääteisestä monivuotisesta suunnitelmasta on valtakunnallinen 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma mukaan lukien sen rahoitussuunnitelma, joka ei kuitenkaan ole ehdotettavan T&K-toiminnan rahoituksen suunnitelman suora esikuva. 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelma annetaan liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 15 b §:n nojalla. Tämä strateginen suunnitelma koskee liikennejärjestelmän kehittämistä pitkällä aikavälillä. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää kuvauksen liikennejärjestelmän nykytilanteesta ja toimintaympäristön muutoksista, vision liikennejärjestelmän kehittämiseksi vuoteen 2050, suunnitelmalle asetetut

tavoitteet ja niitä tarkentavat strategiset linjaukset, valtion ja kuntien toimenpiteitä sisältävän ohjelman tavoitteisiin pääsemiseksi sekä valtion rahoitusohjelman ja tiivistelmän vaikutusten arvioinnista. Valtion rahoitusohjelmaan on koottu liikennejärjestelmän kehittämisen arvioidut määrärahat vuosina 2021-2032. Rahoitusohjelman toteutuminen riippuu kehys- ja talousarviopäätöksistä ja sitä tarkistetaan tarvittaessa julkisen talouden suunnitelman muuttuessa. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma laadittiin parlamentaarisen ohjausryhmän ohjauksessa ja laajassa vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Suunnitelma on laadittu vuosia 2021–2024 koskevan julkisen talouden suunnitelman ja talousarviopäätösten mukaisesti vuosien 2021–2024 osalta. Suunnitelmassa esitetyt valtion kustannukset ovat arvioita ja niiden toteuttaminen riippuu tulevista talousarviopäätöksistä. Valtioneuvosto päätti valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2021–2032 antaessaan sen selontekona eduskunnalle 15.4.2021.

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 15 b §:n mukaan liikenne- ja viestintäministeriön on valmistettava valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma yhteistyössä suunnitelman kanalta keskeisten ministeriöiden, viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa ja varattava myös muille tahoille mahdollisuus tutustua ja vaikuttaa suunnitelmaluonnoksiin.